

АНОТАЦІЯ

Поліщук Т. П. Доброякісна патологія ендометрію в постменопаузальному періоді: діагностика та профілактика рецидивів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»). – Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, МОЗ України, Київ, 2021.

Дисертаційна робота присвячена зниженню частоти рецидивів патологічних процесів ендометрія у жінок постменопаузального віку на основі удосконалення та впровадження алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів. Завдання дослідження включали: показати частоту, терміни розвитку та рівень малігнізації доброякісної патології ендометрія у жінок постменопаузального віку; з'ясувати ефективність скрінінгового ультразвукового дослідження та гістероскопії з подальшим морфологічним дослідженням у жінок постменопаузального періоду з доброякісною патологією ендометрія; розглянути основні патогенетичні аспекти рецидиву патології ендометрія у жінок постменопаузального віку; представити роль імуногістохімічних маркерів в діагностиці та ефективності лікування доброякісної патології ендометрія у жінок постменопаузального віку; удосконалити та показати ефективність алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у жінок постменопаузального віку із доброякісною патологією ендометрія. Об'єкт дослідження – доброякісна патологія ендометрія. Предмет дослідження – перебіг постменопаузального періоду. Методи дослідження – клінічні, ехографічні, морфологічні, імуногістохімічні та статистичні. Автором проведено клініко- лабора-

торне і функціональне обстеження 144 жінки із доброякісною патологією ендометрія у постменопаузальному віці. Встановлено нові аспекти патогенезу доброякісної патології ендометрія у жінок постменопаузального віку, які полягають у тому, що у генезі рецидиву патології ендометрія у жінок постменопаузального віку в 90,5% мають місце непрямі, а у 9,5% – прямі ознаки тривалої персистенції хронічного запалення (периваскулярна лімфо-макрофагальна з домішкою плазмочитів інфільтрація ендометрія) та порушення диференціювання епітелію залоз ендометрія. Показано, що при рецидивах патології ендометрія в менопаузальному періоді достовірно нижче експресія рецепторів естрогенів і прогестерону у епітеліальних і стромальних клітинах. Різниця в експресії маркера проліферації Ki-67 не визначена (крім її підвищення в стромальних клітинах), але підвищення експресії bcl-2 в поєднанні зі зниженням – Вах вказує на пригнічення апоптозу. Крім того, з'являється експресія ароматази цитохром 450, що вказує на можливість локального підвищення концентрації естрогенів, посилюючих проліферацію клітин. В умовах придушення апоптозу це підвищує ризик неопластичної трансформації. Отримані дані дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у жінок із доброякісною патологією ендометрія у жінок постменопаузального віку. Вивчено частоту та структуру рецидивів патології ендометрія у жінок постменопаузального віку, а також рівень малігнізації. Показано найбільш інформативні методи діагностики доброякісної патології ендометрія у жінок постменопаузального віку крім ультразвукового скрінінгу є гістероскопія із подальшим морфологічним дослідженням. Удосконалено та впроваджено алгоритм діагностичних та лікувально-профілактичних заходів щодо зниження частоти рецидивів та попередження малігнізації доброякісної патології у жінок постменопаузального віку

з використанням ендоскопічних втручань та індивідуально направленої гормональної корекції. Для ефективної діагностики рецидиву патології ендометрія у жінок постменопаузального віку, крім ультразвукового дослідження, необхідно використовувати гістероскопію з подальшим морфологічним дослідженням. З метою зниження частоти рецидиву та попередження малігнізації необхідно використовувати дифереційований підхід до проведення внутрішньоматкових втручань (гістерорезектоскопія або абляція) та індивідуально направленої гормональної корекції під контролем імуногістохімічних показників проліферації: Ki-67; bcl-2; Вах та ароматаза цитохрома 450. Використання удосконаленого нами алгоритму в жінок постменопаузального віку із патологією ендометрія дозволяє знизити частоту рецидиву в 2,1 рази (з 14,6 до 7,0%), а також попередити розвиток ендометріальної аденокарциноми.

Ключові слова: доброякісна патологія ендометрія, постменопаузальний вік, діагностика, лікування, профілактика рецидивів.

SUMMARY

Polishchuk T. P. Benign pathology an endometrium in the post-menopausal period: diagnostics and prophylaxis of recurrence. – Qualified scientific work on the rights of the manuscript.

PhD degree dissertation in the field of study 22 Healthcare by Program Subject Area 222 Medicine (Obstetrics and Gynecology). – Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Ministry of Health of Ukraine, Kyiv, 2021.

Dissertation work is devoted to depression of frequency of recurrence of pathological processes an endometrium at women of post-menopausal age on the basis of improvement and introduction of algorithm of diagnostic and treatment-and-prophylactic actions. Research problems included: to show the

frequency, terms of development and level of malignancy of benign pathology an endometrium at women of post-menopausal age; to find out efficiency of screening ultrasonic research and hysteroscopy with the subsequent morphological research from women of the postmenopause period with benign pathology an endometrium; to survey the main pathogenetic aspects of recurrence of pathology an endometrium at women of post-menopausal age; to present role of immunohistochemical markers in diagnostics and efficiency of treatment of benign pathology an endometrium at women of post-menopausal age; to improve and show efficiency of algorithm of diagnostic and treatment-and-prophylactic actions at women of post-menopausal age with benign pathology an endometrium. Object of research – benign pathology an endometrium. An object of research – a current of the post-menopausal period. Research methods – clinical, ehografical, morphological, immunohistochemical and statistical. The author conducted laboratory and functional examination of 144 women with benign pathology an endometrium in post-menopausal age. New aspects of pathogenesis of benign pathology an endometrium at women of post-menopausal age who consist that in genesis of recurrence of pathology an endometrium at women of post-menopausal age in 90.5% take place indirect, and in 9.5% – direct signs of long persistention of chronic inflammation (perivascular lympho-macrophagale with addition of plasmocytes infiltration an endometrium) and disturbances of differentiation of an epithelium of glands an endometrium are established. It is shown that at pathology recurrence the endometrium in the post-menopausal period authentically decreases an expression of receptors of estrogens and Progesteronum in epithelial and the stromale cells. The difference in an expression of marker of proliferation K-67 isn't defined (except its rising in the stromale cells), but rising of an expression of bcl-2 in combination to depression indicates Bax apoptosis oppression. Besides, there is an aromatase expression cytochrome

450 that points to possibility of local rising of concentration of the estrogens strengthening a proliferation of cells. In the conditions of apoptosis oppression it increases risk of neoplastic transformation. The obtained data allowed to prove scientifically need of improvement of algorithm of diagnostic and treatment-and-prophylactic actions at women with benign pathology an endometrium at women of post-menopausal age. Frequency and structure of recurrence of pathology an endometrium at women of post-menopausal age, and also malignancy level is studied. The most informative methods of diagnostics of benign pathology an endometrium at women of post-menopausal age except ultrasonic screening are shown the hysteroscopy with the subsequent morphological research is. The algorithm of diagnostic and treatment-and-prophylactic actions for depression of frequency of recurrence and the prevention of malignancy of benign pathology at women of post-menopausal age with use of endoscopic interventions and individually referred hormonal corrections is improved and introduced. For effective diagnostics of recurrence of pathology an endometrium at women of post-menopausal age, except ultrasonic research, it is necessary to use a hysteroscopy with the subsequent morphological research. For the purpose of depression of frequency of recedive and the prevention of a malignancy it is necessary to use the differentiated approach to carrying out endometrial interventions (a hysteroresectoscopia or ablyation) and individually referred hormonal correction under control of immunohistochemical indicators of a proliferation: Ki-67; bcl-2; Bax and cytochrome 450 aromatase. Use of the algorithm improved by us at women of post-menopausal age with pathology the endometrium allows to reduce the frequency of recurrence 2.1 times (from 14.6 to 7.0%), and also to prevent development of endometrial adenocarcinoma.

Keywords: benign pathology endometrium, post-menopausal age, diagnostics, treatment, prophylaxis of recurrence.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Поліщук Т. П. Особливості клінічної симптоматики поєднаної патології матки у постменопаузальному періоді. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л.Шурика*. Київ, 2015. Вип. 24, кн. 6, ч. 3. С. 209–215.
2. Полищук Т. П. Психологические аспекты качества жизни пациенток при сочетанной патологии матки в постменопаузе. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шурика*. Київ, 2016. Вип. 27, ч. 1. С. 147–151.
3. Поліщук Т. П. Вплив поєднаної патології матки у постменопаузальному періоді на стан вегетативної нервової системи. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шурика*. Київ, 2016. Вип. 27, ч. 2. С. 138–142.
4. Поліщук Т. П. Поєднання міоми матки та аденоміоза: тактика хірургічного лікування. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шурика*. Київ, 2017. Вип. 28, ч. 1. С. 173–178.
5. Поліщук Т. П. Профілактика рецидивів у жінок постменопаузального віку з доброякісною патологією ендометрія. *Репродуктивне здоров'я жінки*. 2020. № 3(43). С. 24–27.
6. Polishchuk T., Vdovichenko S., Lubkovska O., Ledin D. Peculiarities of intrauterine pathological processes in women of the postmenopausal period. *EUREKA: Health Sciences*. 2021. No. 3. P. 16–23. (Здобувачем проведено набір та аналіз клінічного матеріалу, узагальнення результатів дослідження, підготовка статті до друку)
7. Поліщук Т. П. Сучасні аспекти поєднаної патології матки у постменопаузальному періоді. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шурика* : тези матеріалів науково-практичного семінару з міжнародною участю «Здоров'я матері, плода та новонарод-

женого в Україні» (21 жовтня 2015 року, м. Київ). Київ, 2015. Вип. 24, кн. 6, ч. 3. С. 291.

8. Поліщук Т. П. Вплив поєднаної патології матки на якість життя жінок постменопаузального періоду. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика* : тези матеріалів науково-практичного семінару з міжнародною участю «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання гінекологічної допомоги» (20 квітня 2016 року, м. Київ). Київ, 2016. Вип. 27, ч. 1. С. 226–227.

9. Поліщук Т. П. Поєднана патологія матки у постменопаузальному періоді та стан вегетативної нервової системи. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика* : тези матеріалів науково-практичного семінару з міжнародною участю «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання гінекологічної допомоги» (20 жовтня 2016 року, м. Київ). Київ, 2016. Вип. 27, ч. 2. С. 259.